

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkas utca 78. sz. alatt gr. BÄNFÍ-ház emeletében.

Megjelen e lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.

Ára évenként 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhásas sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előzetes s hirdetés a kiadó hivatalnál kezelik. A „nyiltelek”-i cikkek sora után 20 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, dec. 4. 1862.

(D) Nekünk magyaroknak erős koponyánk van, a mi elvet és meggyőződést oda a tapasztalat vagy tudomány beplántált, azt onnan az idők viszontagságai nem könnyen verik ki. Ellenségeink is megadják, hogy vas következetességgel bírunk, sőt éppen ezt csőkönyösségnek nevezik és kívánnák, ha a politikát még sokkal nagyobb mérvben tekintenők az exigenciák tudományának. Józan eszéből azonban s szilárd következetességből szerencsére még nem lehet nemzetünket kiforgatni; és mi ebben az életszínvonalunk, és a polgáratyrend, az országos fegyverem fenntartásának kezességét látjuk. Mi nem tudunk becsülni a Taleyrand-féle jellemet, ki minden kormányformák közt a dolgok élén áll, s megtagadja királyát a köztársaságért, ezt a császárt, s ezt megint a királyért; köztünk ily lángésszel sem maradna senki nagy ember hírében az utódok előtt. A francia történelmi jellemek új kiadásai a „graeca fides” történelmének; és Görögország megsemmisülését éppen az okozta, hogy nem volt következetes hagyományaihoz; Franciaország is örökös hanykódását éppen annak tulajdoníthatja, hogy politikai jellemében nincs következetesség.

Ha csak egy évtized eseményeit észleljük, mennyi ellentmondást látunk annak tetteiben s fölfogásában, ki amott a hatalom élére állott, s mily híven követte politikai elvtagadásokat a journalistika?

Láttuk az újabb évtized közepén a francia, angol és olasz zászlókat lobogni Sebastopol alatt Törökország integritásának védelméért, s láttuk az utóbbi években a francia emissariusok működését s az olasz király propagandáját Törökország integritásának felbontására.

Midőn a francia csapatok átlépték az olasz Álpokat, hallottuk Napoleon hatalmas eszméit: minden nép ura saját sorsának, tetszése szerint választgatja souverainjeit, láttuk felforgatva, széttépvre az 1815-ki nagyhatalmi szerződéseket, hallottuk a francia journalistikától hirdetett, hogy a népek óhajai és érdekei ellen kötött hatalmi szerződések mit sem érnek. Mind szép és kelendő eszmék voltak, a népek aranyálmainak kora.

De midőn a gyorsan haladó események azt kiáltják: fiat applicatio! mit látunk? Róma souverainjét, a nemzetiségi jogok hirdetőjének hadseregét, az őrzik saját népének forradalma ellen; Mexicóban a nép küzdelmét, a népjog hirdetőjének intervenciója töri meg; és ma már a francia lapok szájas cikkeit szentelnek a görög kérdésben a nagyhatalmi szerződések respectálása mellett.

Hogyan beszéltek ők a 15-diki szerződés ellen, melyben Európa minden nagyhatalma részt vett, s hogyan beszélnek a 30-diki szerződés mellett, melyet az orosz, francia és angol kötött. Miért támadják meg most valjon a nép jogát e hatalmi szerződések ellenében, mely jogot Nápoly, Párma, Toskána, Modena népének, szemben uralkodóikkal, szemben Austriával, s szemben a 15-ki szerződésekkel, oly élénken támogattak.

Mert Franciaország érdeke azt kívánja, hogy tagadja meg saját tanát!

A görög nép detronisálta Ottót, és új királyt akar választani. A francia politika azt hirdeti évtized óta, hogy a nép szava isten szava, hogy a nép ura önmagának, hogy ügyeibe intervenciói kitalálnak tilos. És im Görögország Alfréd angol királyi herceget akarja uralkodónak választani, s a francia politika vetet mond, mert a nagyhatalmak szerződése azt tartja, hogy a három védhatalom nemzetiségeiből nem választhat Görögország királyt.

Itt tehát ugyanazon politika, mely a 15-ki szerződést semmitörőnek nyilvánítja, egy más kisebb szerződések nagy hatalmi szerződés érvényét most élethálára vitatja, miért? mert ama szerződés Franciaország érdeke ellen volt, ez pedig érdekében áll!

Im tehát az érdekek megöl minden következetességet. Ámde a világban van következetesség, és az új tanok hirdetők szavukon foghatják. Ausztria, mely a külföldesekre nézve csüngött a szerződéseken, merithetne azokból érveket Alfréd herceg megválasztása

ellen, de sem Orosz, sem Franciaország nem, mely Olaszország elismerésével a 15-diki szerződések felbontását, s ezáltal a nagyhatalmi szerződéseknek a népek akarata folytáni felbomlását elismerte.

A görög nemzetnek nincs királya, a nép akar választani, és joga van azt választani a kit óhajt. Ezt maga Napoleon hirdette ki Olaszországban, s az összes francziásajtó tapsolt ez eszmének. A népek belügyeiben interventio nem lehet, ezt is ők proclamálták. Hogyan lehet tehát most akadályoztatni a görögöket, hogy ha Alfréd herceget óhajadják királyul, ne bírassák őt? Interveniálni fog a francia, és orosz? De hisz alig pár év előtt támogatta meg Napoleon haddal Ausztriát; mert intervenciót Olaszországban!

Angolhon protectora levén a görög lakosságnak jónai szigeteknek, lehet-e észélyesb politika a görögöktől, mint az angol királyi ház egy másod szülöttévé által annectálni a jóniai szigeteket, s így vér nélkül terjesztetni a görög királyság területét. Valjon egy ily királyválasztás által nem a legbiztosabb nagyság elé megy a görög nép? És lehet-e a népet nagyhatalmi intervenciók által elzárni saját jóllétének eszközétől? E kérdésre nézve a görög nép Napoleon ellenében Napoleon szavaira, tetteire, s a francia lapok lármái ellenében magoknak e lapoknak mult évi tanaira fog hivatkozni.

Minthogy azonban a francia politikát nem a következetesség, hanem egyedül a nemzeti érdek és diadvágy vezeti: kérdésen kívül mindenki belátja, hogy keleten roppant válság törhet ki, mely az európai viszonyokat tetemesen megváltoztatja. Ha Alfréd herceget a görögök megválasztják, és ő e választást elfogadja, Európa igen könnyen két táborra szakad, és aligha az egyik táborban Franciaország nem csak Oroszországgal marad? — Az olaszok még nem feledik azt, hogy Garibaldi Angolhonba bizott, és hogy Napoleon hadseregét zárták el mai napig e nemzetet Rómától!

A dézsi ev. ref. egyház és a társalkodási egyesület közti viszony.

(Folytatása és vége.)

De egy ily eljárás visszautasítatlan nem maradhat! Ezért fölveszem az odadobott kesztyűt, s mint az egyház vagyonának örje, megkísértem ezen az anyagi vagyonánál is drágább tulajdonát is védeni, remélvén, hogy képes leendő az egyház és a társalkodási egyesület egymáshoz viszonyát hiven, s körültekintően festve le meggyőzni minden bigdát olvasót arról, hogy az egyházi tanács eleitől fogva nem tett egyebet, mint a mit erkölcsi kötelessége parancsolt, s ha eddig még a mindnyájunk által óhajtott eredmény a társalkodási egyesület nézve nincs elérve, nem az egyházi tanács, sem én és sem t. Kovács Sámuel, kik a kaszinónak mindig a legterhebb időkben és folytonosan új tagjai voltunk, s kik közül t. Kovács Sámuel éppen az, ki a forradalmi katasztrófák után a kaszinó-egyesület könyvtárát, irományait, szabályait, egy szóval magát az egyesület megmentő*, vagyunk okai; de okai azok, kik a körülményeket nem ismerve, a szenvedélyekre kívánnak hatni, s ez által mit közlebb kívántak hozni, távolabbra taszíták.

De lássuk a két testület viszonyait a multban, s lássuk jelen körülményeiket az okmányok hideg, de biztos világánál, s hozzunk azután ítéletet!

1837. mártus 3-án a reform. egyház és a társalkodási egyesület között, mely utóbbi három évvel az előtt alakult volt s ily rövid idő folyta alatt képezzé vált az összes értelmiség összetartása s közreműködése következtében egy ily kötés teljesíthetősére, egyezség jött létre, mely szerint levén az egyház iskolájának a jelenlegi kaszinó helyén több bolt helyiségei, melyek közül egy már fenállott, három pedig 25 évi használatos feltétele mellett kereskedő Nagy Alajos és Papp Ferencz által voltak felépítendő: a társalkodási egyesület kötelezzé magát ezen boltok s az ezek mellett levő helyiségre egyköt szobából álló, ugyancsak a társalkodási egyesület által építendő fogadó felébe egy nagy terem s négy mellék szobából álló emeletet építtetni; ugy hogy azt 1863. april 24-ig bírassa, ekkor pedig a bolttulajdonosokkal együtt a fedelet újból becsendesítetve bocsassa vissza az egyház

*) Kovács urtól is jött be egy nyilatkozat e tárgyban, de miután a Róth uré e kérdést tüzetesen tárgyalja, melyből az ügyállást constátálhatjuk, annak kiadása csak szöszaportás lenne. Mi egyaránt e kérdést igen fontosnak látjuk, és reméljük, hogy a lelkes Dézsi város egyház-hatósága megfontolja ama vidékre nézve oly nagyfontosságú kaszinó sorsát, mely állott és virágzott, míg más városaink egy bus korszak alatt képtelenek voltak fenntartani; s melynek jövő fenállása s virágzása nagy részben függ azon szállásnak ildomos feltételek mellett átengedésétől. Szerk.

birtokába minden terth nélkül, feljogosítván az egyházat, ha tagjai száma egy lepadna, hogy ezen kötelezettsége teljesíthetősére nem biztosíthatnák, az irt épületet elébb is birtokába vehetni.

Ez az eredeti kötés, mely a két erkölcsi testületet összekötötte, s melynek alapján a közrészvét a társalkodási egyesület által eddig használt épületrészt fölemelvé, miáltal két ezel éretett el: 1. hogy 25 évig a dézsi társ. egyeslet minden más erdélyi hason egyleteknél kevesebb részvénydíj mellett is fenállhatott; 2. hogy ez idő eltelté utánra az iskola részére egy épület biztosított, mely nem kis mértékben folytatand be annak gyarapodására.

Az ezek szerint részint az egyház, részint egyes kereskedők, s a társ. egyeslet által emelt lak mellett, mit t. Medgyes Lajos 30,000 (!) ft-ra becsül s egy töltelet fel, mint ha az egész társ. egyeslet műve lenne, voltak az iskolának még más három bonthelyiségei, melyekre nézve az egyház 1842-ben a helybeli timár czéhhel lépett egyességre, ugy, hogy az egyház annak felébe emeltre egy nagy termet épít, s azt a timárokat ugyancsak 1863. april 24-ik napjáig tartozandnak árul színek megtartani, fizetvén az egyháznak évenként 120 ezüst frtot.

Végül ugyan ezen évben ezeken is alól átengedett az egyház helybeli birtokos Ferenczi Károlynak egy épület helyet, melyre ez is kötelezzé magát egy alól koromsa (jelenleg bolt) s feltől 2 szobából álló emeletes lakot építtetni, oly feltétellel, hogy 5 is tartozzék azt 1863. april 24-ik napján, és így csak is 21 évi birtoklás után az iskola birtokába bocsátani minden lehető követelés nélkül.

Ezen épületek, melyeknek csak is egy részek jövedelmezett eddig az egyháznak, tesszik az iskola alapja legfőbb részét, s ezek jövedelme növekedése, vagy apadásától feltételeztetik az iskola emelkedése vagy hanyatlása.

Az iskola maga egy nagyobbacska s két kisebb tantermből s négy ugyancsak kicsiny szobácskából áll, mely utóbbiakat a két tanító s a rector laknak.

Ezen iskolában 24 évvel ezelőtt összesen 5 tanító tanított, s a gyermekek több gymnasialis osztályokat is végezhetek itt. De később a pénzügyi viszonyok a tanítók számát háromra apaszták le, s a hajdani algyumnasimot képviselt tanítót 3 tanítós elemi iskolává törpült, az iskolai alap ezek fizetését is oly szűken fedezhetvén, hogy midőn két év előtt azok fizetését ismét emelni kellett, azon reményben, hogy 1863. april 24-ik után azt visszatéríthetik, a szükségelt pótlóösszeget az egyház az ekkézsiai alából határozta kiadni, minek eredménye lett egy hatalmas deficit, s az ekkézsiai épületek kiigazittatása s tataroztatásának képtelensége, mit leginkább érezhet, tudhat éppen t. Medgyes Lajos, kinek lakja valóban desolált állapotban van, de melynek kiigazittatását pénzügyi miatt jövő évre elhalasztani valának kénytelenek.

Azonban bár a tanítók száma apadt, a tanulóké évről évre szaporodott, s egy egy tanító feltögyelete alá a kis szobácskákba annyi gyermek szorított össze, hogy a tanítás szinte képtelenné vált, s az iskola igazgatósága évek óta terveli, hogy 1863. april 24-én tul, ha az iskolai jövedelmek az egyházra szállandó épületekből fedezni fogják, egy 4-ik tanítói állomás is állíttassék fel, s a tanítói s jelenlegi két kisebb tantermből összevágatása által készíttessék 4 elegendő nagyságu tanhely; a négy tanító lakjaul pedig jeletessék ki helyiség az iskola melletti épületekben, melyek 1) a társalkodási egyeslet terme s négy mellékszobával; 2) a timár szin; 3) a Ferenczi Károly által építtetett lakrész két felső szobái, s végül a kaszinó alatti koromsa hely. Ha pedig az alap egy negyedik tanítói állomás felállítására akkor sem lenne, mégis 3 illő tantermből készíttessék összevágatások által, s egyik tanító kapjon az említett épületek valamelyikében lakást.

Ily körülmények, számítások közt tette a társalkodási egyeslet f. év május 1-jén azon nyilatkozatát az egyházhöz, hogy jelenlegi szállását meg kívánna tartani, s az egyház leendő megbízottjaival a feltételek megállíttatására maga részéről bizottmányt nevezett ki Ungvári György, Véer Zsigmond, Tatrosi Ferencz, Krémer Samu s Torma István személyében, ugyan erre szólítván fel az egyházat, mire ennek tanácsa a következő határozatot hozá, u. m. „egyházunk erkölcsi kötelessége levén önkára nélkül e tárgynak sikerét munkálni, saját kebléből keblbi gondnok Róth Pál vezetése alatt, Nagy Farkas, Bátorosi András, Beke Sándor, rector Kovács Ferencz és lelkes aa-it kinevezi, hogy a kérdéselt tárgy kiegyenlítésének feltételeit a társalkodási egyeslet megbízottjaival egyházunk kára nélkül igyekezzenek megállítani, eljárásukról egyházunkat értesítendő”, s mely szerint ha ki is monda, mit t. Medgyes Lajos felhoz, hogy a társalkodási egyeslet óhaját támogatni erkölcsi kötelességének ismeri, állásából kifolyólag kimondá azt is, mi hasonlóképpen erkölcsi kötelessége volt, hogy azt az egyház s illetőleg az iskolai alap megkárosíttatása nélkül teheti csak, mely utolsó tételről azonban t. Medgyes Lajos jónak látta merőben hallgatni.

Hogy azonban a kinevezett bizottmányok miként jártak el? s azoknak mi volt eredményük? és a lehető eshetőségekről? a jövő számban.

Róth Pál,

egyházi gondnok.

Bukarest, nov. 23. 1862.

Ma már egy hete, hogy az itteni országgyűlés szembe-tűnő kevés követ — 38 — jelenlétében a miniszerelnök Kre-

ezuleszkő által megnyitott. Hogy egy korán kihirdetett rendkívüli gyűlésre miért jelentek meg oly csekély számmal a követek, ennek okát a „Romanul” abban találja, hogy a kormány az idén megtagadta a követektől az eddig szokásban volt ingyen postalóvakt. E megtagadás következménye a lön, hogy az egész mult heten szombatig rendes ülés nem tartatott, mit a ministerium tapasztalván, kénytelen volt tagadását visszavonni és a postahivatalokat a követek gyors beszállítására utasítani. A szokott őszi esőzések azonban már beállottak, s ilyenkor az oláhországi utak csaknem járhatlanok és így a rendkívüli gyűlés majd csak rendes korában december elején, a fagy beálltával leend teljes. A trónbeszéd szinte csak a budget szervezéséről szól, ezt kellett tisztázni, hogy kitűnhesek valahára, vajjon igaza volt-e a halvéget ért egykori ministerelnök Katargiának, ki azt kiáltotta volt le a szószerkeztől, hogy az ország bankrott örvényébe süllyedt, az állam hajójába tolul mindenfelől a víz s maholnap veszte van, menthetetlen. Tegnap már a legelső rendes ülésben kitűnt, hogy a veszély még sem olyan nagy, mint Katargin állította. A pénzügyér ugyanis kimutatta, hogy a bevétel négymillióval haladja felül a kiadást s tiltakozott azok ellen, kik az országgyűlésben a bankrott szót szajkókon kibocsátották. Laszkar Katargi, a néhai öcsése erre azt feleli, hogy bankrottról soha sem beszélt senki a gyűlésben; Kogelniesán azt állítja, fallimentről beszélték, de Arion erősen ragaszkodott a bankrott kitételhez. A „Romanul” is Arionnal tart és igéri, hogy az akkori országgyűlési tárgyalásokból fogja megmutatni, hogy neki és Arionnak van igazok. Ezt megmutatni nem nehéz feladat. Ezután a belügyér terjesztett elő több törvényjavaslatot, melyek közül erősen megtapsoltatt az, hogy követ hivatalnokból ezután nem lehet. A bevételek és kiadások megvizsgálására egy 15 tagú bizottmány nevezett, s ezzel az első rendes ülés haza oszlott. Méltó megemlítenem, hogy a trónbeszéd a vasutról egy szóval sem emlékezik, minek magyarázata talán az a bankrott szó lehet, mely oly soká aggódta a kedélyeket.

Közelebbi levelemben említett Valentinianó és katonatisztek közötti pofozódás a hivatalos vizsgálat szerint nem volt igaz, sőt Valentinianó több rendbeli igazgatásai miatt negyedmagával letartóztatott és lapja, melyért eddig is cantiót nem tehetvén le, csak kegyelemből állott fenn, beültatott.

Mi célja lehetett e szerkesztőnek minden alap nélküli katonai egyenruhába bútt banditáknak nevezni lapjában a tiszteket, ez megfoghatatlan; a vizsgálatból, mit kíváncsian várunk, majd megtudunk mindeneket.

Pár hét óta egy szerény német színtársulat itt meglehetősen sikeresen működik. Meg kell adnunk, hogy a bukaresti németek között feltűnő szép társas élet uralg. Színészeitek pártolják a mennyire csak lehet, dalárdájuk kettő van, mindkettő népes és nagy sikerrel működik. A lövészegylet legtöbb tagja belőlük telik ki; halotti társulatok pedig olyan van, hogy bármelyik városnak díszére válnék. A németek nagyrésze protestánsokból áll, kiknek legszebb templomuk van Bukarestben, temetőjük közelit a pesthez. Az itteni magyar olvasó-egylet — Hunnia — melynek most öt éve gróf Mikó Imre ő nmlta oly szép könyvgyűjteményt küldött, mult évben nagy válságon ment át, meg fenállhatása is kétségben forogott, valami megfoghatatlan apathia szállta volt meg a tagokat, többen részvényeiket nem fizették, mások kebeléből határozottan kiléptek. Azonban hála Isten után néhány lelkes hazafiának, ezen válságon ma már túl vagyunk. Találkoztunk annyi sok között legalább 30 egyén, kik kimondták egy szívvel lélekkel, hogy a „Hunniától” csak életükkel válnak meg, s fenntartására nemcsak magokat ajánlották, hanem becsületre fogadtak mindenik, hogy körében még egy-egy tagot szerez. E leendő tagokra nem is építve, ma mégis ott áll az egylet ügye, hogy pár hónap alatt mintegy husz arany adósságát lefizeti, s azután mint bizonyos jövedelmét 12 aranyat évenként új könyvek hozatalára fordíthat, addig is a tagok tartozásaikon felül összetettek annyit, mennyivel az Arany János „Koszorú”-

ját és Pompéri „Ország”-át félrevehet meghozhatjuk, mert nem kell feledni, hogy nekünk a 12 forintos lap 20 forintba kerül évenként. Mult csöbörtökön közgyűlést tartván „Hunnián” elnökké választott t. Koos Ferencet, alelnökké Pintye Soma, pártfőnöké Nagy István, könyvtárnok és jegyzővé Kis József, s melléjük még 6 lelkes választmányi tag. Adás és siker koszorúzza kizhasznu fáradozásait.

U. I. Hollósi Koradlét december elejére várják mint bizonyost.

Sz. kereszturi, nov. 17. 1862.

A sz. kereszturi ref. egyház, több lelkes és a nevelés szent ügyét nem csak pusztá szavakban, de nemes tettekben és áldozatokban pártoló honfiak és leányok segédelmzései hozzá járultával, egy közös növekedést állítván fel saját kebelében, annak megnyitására örömmünnepe folyó hó 9-én ülé meg saját templomában, ahoz illő egyházi szónoklatok vezényletében.

Számos népség gyűlt fel e vallásos ünnepélyre, nem csak a helybeli, de a szomszéd egyházak hívei közül is, kik az imaházban nyert szellemi élelet után, az ugyanazon nap, a jelelt növelde járara tartandó táncvizigalomra is megmaradván, a táncztermet esti 8 órákor egész fülledésig tömtek tele; megjelenésük közel 120 o. é. frtot jövedelmében az intézetnek, a megkivántató költségeken felül.

Csak mustármagból eredett ez a növelde; még csak helyét is, hová épüljön nagynehezen lehetett az orszákos kezek közül kicsikarni; s midőn azt csakugyan biztosítani sikerült, a pénz és építészeti szükséges anyagok hiánya merült fel; de ez is a vidék buzgóbb egyházai, azoknak lelkesebb egyes tagjai, s főleg hazánk és anyaszentegyházunk fő-fő emberei és hölgyei elenyészették, adván az építési elégséges anyagokat a pénz is annyit, a mennyiből nemcsak hogy az intézet felépülhetett, de még alapítke is 1200 o. ért. frban, biztos helyekre kamat alá letétehetet. S hogy ez alapítke még többről többre fog növekedni, biztat a remény; azokon kívül, kik már egyszer ezen az uton meg voltak említve, még újabb segédelmzők is találkoztak, kik ezen zsege intézetet gyarapítani elég jók és kegyesek lettek, jelesen, adtak: az etédi ref. egyház 6 frt, onnan két névtelen 2 frt, Péter Elek 40 kr, Vári József 60 kr, Vári András 60 kr, Kis és Nagy Kede közönségei 6 frt 20 kr, mltgs Verkes Antalón egy érezfűtött, tek. Jakabházi Zsigmond és nője Pakot Polyxéna 200 frt, tek. Imreh Róziha 100 frt, mltgs Földvári Pálnó 40 frt, mltgs Fekets Sámuel 100 frt, Lázár Márton egy érezfűtött, Telmán Sándor 5 frt, mltgs Simény Endre két, a mártónosi, énlaki s körispataki közönségek több ölekre menő tűzfűt. Melyeknek nagyobb része bár ha csak igéretben áll is mind e mai napig, de az igéretet tevő tisztas egyének nemes szive sokkal ismeretesebb, hogysen tett igéreteik visszavétele iránt legkisebb kétség is lehetne, mindenik önkényit és sajátkezűleg irván be novt azon emlékkönyvbe, melyet az abban látható nagy nevek kétségben felléltve emeltek.

Alig nyílt meg a jelelt növelde, s már is 36 tagot számlál, kik a női munkákon kívül, a Kua Karolina kisasszony, s még három férfi segéd közremunkálásával a haza történelméből, a természeti táunemények fejtegetéséből, földrajzból, számtanból, s egyéb szükséges tanulmányokból naponta újabb meg újabb oktatásokat fognak venni, s vesznek már is.

Adja Isten, hogy a mustármagból terepely élőfa növekedvén, annak ágai kedves éneklő madarak fészkeljenek, s anyáiban jámbor utasok pihenve, a tovább haladhatásra újabb-újabb erőt nyerjenek!!!

Karácson Mózes m. k.
sz. kereszturi ref. pap.

Sz. Udvarhely, nov. 10. 1862.
(Folytatás.)

III. Kimutatása a kőtlevelek által is biztosított s rendesen kamatozó ajánlatoknak oszt.

értékben: Török Ferenc 100 frt, ifj. Szájdél János 100 forint, Henter János 210 frt, Karácsony János pleb. 50 frt, Török Gáspár 100 frt, Sándor Ferenc 40 frt, Boér János 35 frt, Boér Antal 50 frt, Tiliczki Ferenc 4 frt, Pap András 25 frt, Blajer Venczel 20 frt, Medgyes István 20 frt, Puskás Gergely 20 frt, Karácson József 20 frt, Lengyel S. Péter 18 frt 75 kr, Simon György 5 frt, Orbán Károly pleb. 60 forint, Daroczi József pleb. 50 frt, Gábor György pleb. 50 forint, Csonta József pleb. 100 frt, Benedek Péter pleb. 200 forint, Szélyes József pleb. 40 frt, Győrfi János pleb. 20 forint, Frenkó József pleb. 20 frt, Tamás Ignác 10 forint, Ugron Tamás 50 frt, Ugron Adam 50 frt, Bardocz Dénes pleb. 20 frt, Daragi István pleb. 25 frt, Sebesi József pleb. 21 frt, a szentkirályi nemes község 50 frt, az oroshelyi nemes község 300 frt, a zetelaki nemes község 100 forint, a fenyédi nemes község 10 frt, a Küküllő keményfalvi nemes község 8 frt, Bouez János 10 frt, Czikmántori Márton 20 frt, Hoffman Alajos 20 frt, id. Lengyel József 3 forint, Biró Lajos 1 frt, Szebeni János 6 frt, László Mihály 4 frt, Csont István 4 frt, Ágota János 3 frt, Gál István 3 forint, Széles Gergely 5 frt, Zakariás Ignác 10 frt, Kapca Antal 20 frt, Ferenc János 4 frt, Tályán Antal 5 frt, Bajna Ferenc 5 frt, Kis István 3 frt, Boldizsár Ferenc 5 forint, Kandó Mózes 3 frt, Szabados János 1 frt, Bálint Ignác pleb. 10 frt, Fogarasi János 20 frt, Szentpéteri József 5 forint 25 kr, Kovács János 5 frt 25 kr, Hegyi András 50 kr, Seyfried József 40 frt, Szabó Márton 100 frt, Szabó György 20 frt, Szabó Imre 15 frt, ifj. Macskási József 3 frt, Barabás Miklós 2 frt, Szebeni Antal 2 frt, Filőp György 5 frt, Széles Ignác 5 frt, Koronkai Ferenc 10 frt, Czikmántori Ferenc 40 frt, Solyom Antal pleb. 30 frt, Kapca János 10 frt, Bartok Tamás 1 frt, Kocsis Mihály 1 frt, Sándor Mihály 3 frt, Kovács Ágoston 1 frt, Darvas Ferenc 35 kr, az udvarhelyi nemes timárczéhi 100 frt, Gamerra Gusztáv báró 50 frt, Bartok Lajos 2 frt, Jakab Péter 4 frt, Vákár János tanár 5 frt, Sárosi Károly igazgató tanár 5 forint. Összesen 2,621 frt és 5 kr. (Vége következik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

— 6091 eln. 1862. Méltóztatott ő császári és apostoli királyi Felsége nemes eskizségi Alfalu, Remete és Kilyénfalva községek tízvezű által károsult lakóinak 1200 frt o. é. pénzsegélyt legkegyelmesebben engedményezni. Ezen összeg a károsodottak között hivatalos közbenjárással már ki is osztattott. Kolozsvárt, december 3-án 1862. A kir. főkörmányszék elnökségétől.

— Jövő szombaton, mához egy hétre lesz kedves színésznőnk Szőlősi Róza jutalomjátéka, mely alkalomra „Fekete gyöngy” Sardon egyik legújabb három felvonásos vigjátékát választá. Tehetségsú fiatal művésznőnk jelessége közönségünk előtt annyira ismeretes, hogy ez alkalommal a színház zsűfőlság megelégtetésébe sem merjük vonni.

— Maros-Ludasról Hancz Pálné sz. zilahi Kis Blánka halálát tudatják örökösei. Béke poraira!

— A „Herm. Ztg.” részlet örömeiben, hogy erdélyi országgyűlésről van szó. Alig várja, hogy „Erdély belállamügyi viszonyainak is az ősbiziradalomhoz viszonyának megállapítására nézve egy erdélyi országgyűlésen az erre kész szász nemzet közreműködje.” Reméli, hogy a román nemzet, noha még nem nyilatkozott föltétlenül a februári pártens mellett, örvendeni fog egy erdélyi országgyűlésnek, s nem lehetetlen, hogy a román nemzet vezetőinek tulhajtott követelése hosszadalmas debattákat fognak előidézni. Csak azt nem lehet megjövendőlni, írja e lap, hogy egy erdélyi országgyűlés irányában a magyarok és székelyek minő magatartást fognak tanusítani. Kétséges: vajjon a magyarok, hivatkozva az 1848-i I-ső törvényezikre nem fogják-e visszautasítani az erdélyi országgyűlésre való követhetős iránti felhívást; avagy tán elküldik követeket, azon

TÁRCZA.

AZ

ÉSZAKI FÉNY.

(Folytatás.)

Csekély volt ez egész tőke, négyezer forint, mely kétszáznegyven forint évi kamatot hajtott. Látni való ebből, hogy Zováthy András háztartása Ronatjón nagyon is szegényes lehetett. Elkényeztetett emberek nem igen bírják még az életszükségeket, csoda-e így, ha a családi békétlenség költözött a szegényes hajlékba? Zováthy András ingerült, békületlen, életunt lett; neje mélyen szenvedett s a szenvedés naponta hervasztá addigi szépségét, s a mint e szépség veszett el, úgy hidegült el a grófnő irányában a könnyelmű férj, ki fiatal korában csak hódításhoz, örömhöz s kedvesapongásokhoz szokott, s kire nézve az élet egy epedő nő körében kiálthatanná vált.

Házasságuk nyolczadik évében szűtletett kis fiok, kit Frigyesnek kereszteltek s kivel regényünk során már találkoztunk. Ugyanez évben a grófnő egyik elhalt rokonától egy kevés vagyonot öröklött. Ez örökséget kezdé Zováthy András eladogatni, s az így hozzájuthatott pénzzel bedobni magát a világ örme közé. Gyakrabban ált ezután távol falujától, mialatt a főváros salonaiban játszta a már véneeske szerelmest, vagy a kártya asztaloknál dözsölte el hasznosb foglalkozásra méltó óráit.

Nem volt öröm, ha olykor megjelent fa-

lusi magányjában bánatba elmerült szegény neje körében; hasonló volt a bomlott kedélyű férfi egy nehéz felhőhöz, mely menydörögve érkezik s minden pillanatban villámaival fenyeget.

A szegény gróf Hallay Mariának takarékosága, reménye, szerelme ki volt játszva, és ez őt mind mélyebben ragadta a végeláthatatlan örvényébe. Viseletén, modorán bizonyos szorakozottság, kedélybetegség kezdett feltűnni. Olykor csodás derűsége lepte meg, nevető arezán örültszerű vonások kezdtek feltűnni. A kétségbeesett szív örjűlt derűsége. Egy gondolat villant át agyán. Ott lenni régi fénye közt, hol férje örömeiket keresve időz. Elfogadni a hódolók tömjénezését, a kik régen sereggel tolokodtak körébe. Hisz ő még csak huszonnyolcz éves volt. Areza roszait, ha a bánat elhervasztá, helyre hozták a kedvtelések.

Férje, ki az elhagyott iránt közönyös lett, új szerelemre gyul, ha látja, hogy a megvetett, elhanyagolt nő még tetszhetik a világnak. Nem régen öröklött kis birtokot; annak legnagyobb részét eladta testvérének gróf Hallay Szilárdnak néhány ezer forintért, s bedobta magát a főváros élenkebb köreibe. Szívesen fogadták, népes házat tartott; de célját el nem érte, férje meg nem szűntette könnyelműségét, vissza nem tért többé a csöndes családi kötelességekhez.

Elfogyott a nótá, elfogyott a pénz. A szerencsétlen nő még megtörtebb lélekkel teretvén Ronatjára, a pusztá romlodozott lakba, hol minden végörömét a kávé és thea mértékelen élvezetében találta. Azt állítja, hogy a thea deríti a kedélyt. Zováthy András ez állítást valószínűnek találta, csak akkor

érezvén némi kedélyderültséget, midőn a theát élvezé. Ő, ki minden szenvedélyeiben esalódott, most egész szenvedélyével a thea fogyasztásnak adta át magát. Gr. Hallayné, ki vele egy faluban lakott, még táplálta egyelőre ezen szenvedélyét, míg végre a szerencsétlen grófnő birtokának végfoszlányai föltűt a szerződésre lépett vele, melynek áránban két fejű tehenet vett át a thea mellett igen jól illő vaj előállítására, s a szerződés egyik pontja szerint köteles volt gróf Hallay havonként fél font finom theát s négy üveg jamaikai rumot szolgáltatni a „thea zeniké”-nek haláláig.

Zováthy András megdőbbsent most, midőn nejét e szokatlan szenvedélybe mind mélyebben elmerülni látta. A magány, unalom, a gyötrelmek s ezen kívül a thea sorvasztó hatása miatt igen el is fogyott s elvényt a szegény nő. Régi szépségének alig látszottak romjai, magaviselete szorakozott, különöz és visszariasztó; egyszóval az egész nő számalomra méltó kezdett lenni, bus elhagyottságban.

Ez Zováthy Andrást megindítá s kezdé magát igen boldogtalannak érezni, az önvád emészté neje miatt, kit saját könnyelműsége lökött e szomorú kedélyállapotba. De ily elérkeznyülés csak nemesebb óráiban lepte meg őt s jellemének ingatagsága nem engedé meg neki, hogy kiragadva magát könnyelmű életmódjából, nélkülözések s küzdelmek által visszacserezze legalább bármi kis részét elpazarolt javainak. Végre azonban eljött az idő, midőn a társas körökben neki is minden érdeke lejárt. Ah e körök hamar elvisselik Adoniszaikat, Zováthy András arezairól is a szenvedélyek és életkor le-

tépték a férfias szépség bájos zománcát, és midőn így mindinkább veszté azon érdekét, mely a világ előtt kedvessé tette őt: előtte is a nemesb körök érdeke mindinkább esökkent. Eltűntek köréből a régi gyöngéd-ségek, s ezernemű ingerlő alakjai a kalandos szereheknek; egyszóval lejárt a világ neki, de szívében nem jártak le a könnyelműség izgató szenvedélyei, s ha kártyaasztaloknál mélyen markolhatott a szerencse zsebébe, szaladt a gyűjtött pénzül külföldi városokba hírhedt tánczosnók után, kiket a bolondulásig szeretett.

Egykor azonban addigi kalandorkodásával felhagyva, nejét kiragadta azon rondaságból, melybe mind mélyebben kezdé elmerülni. A fővárosban díszes szállást vett ki s nagy fényvel élt, melynek forrását senki sem tudta megmagyarázni.

Egy évig élt így, mialatt neje magát teljesleg boldognak érzé, mitűn férje által biztosítva lön, hogy azon pénz, melyből a vendégszerető élet kikerült, ha tán előtte is titokban tartott, de nem valamely nemtelen forrásból került elé.

A grófnő már kezdé visszanyerni régi szépségének virágait. Szenvedélyesen szerete férjét, éjente, naponta imádkozott az Istenhez, tartsa meg részére ezen családias boldogságot, melyet most annyi szenvedés után élveznie oly jól esett.

(Folytatjuk.)

reményben, hogy az Erdély és Magyarország közti uniót még egyszer átvigyük. Nagyon sok függ — ugymond — a választási rendtől; de ha visszapillantunk, minő eredménye volt a megyéken és a székely székeken az ideigl. bizottmányokba való választásnak, aligha a közlebbi erdélyi országgyűlésen többségben nem lesz az osztrák-ellenes elem. Azonban ha már egyáltalában megakarják tenni a kísérletet, tanácsos lenne egyelőre legfőbb két propositiot terjeszteni ezen országgyűlés elibe: a román nemzet törvényes állásáról Erdélyben és a Reichsrathba küldendő erdélyi követek választásáról nézve. Gondoskodni kellene aztán, hogy ezen a tanácskozás ne menjen tul.

A „Hermannstädter Zeitung“ kijelenti a „Korunk“-nak és a „Kolozsvári Közlöny“-nek, hogy ő nem azért titkon fizetett kormánylap, ő nem az absolutismus szoldosa, őtet a gubernium még ildózi is, a maga kenyérét eszi, s csak egy privátulatságból szorol hazánk államjogi érdekei ellen, ő mint önkényes szolgá azok táborában, a kik azt kiáltják Magyarországnak: nincs jogfolytonosság! miféle ostoba vakmerő praetensio is ez! tabula rasa nektek, s február 26-ki patens! köszönjétek meg szépen, s kérjétek engedelmét, hogy éltek! Sajnáljuk, hogy gondolatban — mert nyilván nem tettük — sajnáljuk, hogy ama jeles lapot gyantsítottuk; de igazán azt hittük, hogy annyi elvtelenség összeférkél, jogérzetünk oly kíméletlenül sérteni, ősi intézményeinket oly buzgón sárral dobálni, a közvéleményt mesterségesen tévútra eszalogni, az absolutismust szabadságnak hirdetni, stb. mindent egy okos ember, ki philosophiae doctor, nem teheti csak úgy potyára. No de ez nem sokat változtat a dolgon. Megemlítjük még azt is, hogy ugyanezen órák végére a „Herm. Ztg.“ a „Gazetta Transilvaniei“ kolozsvári levelezőjének — a ki azt írta, hogy a „H. Zg.“ itt az absolutismus védőjének tartatik — ezen közleményért szintén felolvasást tart, s ostoba filkónak (groszer Schafskopf) nevezi.

Báró Nepesa Elek, valóságos belső titkos tanácsos és nyugalmazott erdélyi udv. kancellár birlapi tudósítás szerint nov. 28-án élete 88-ik évében meghalt.

Erdővidékről írják nekünk nov. 27-ről: A közel mult napokban orvos Simonfi Sámuel, mint Mózes a száraz kösziklából vizet, még pedig elő borvizet varázsol, vagy mint Eskulap a gyönyörű természetnek egy őt halotját élő szellemével érintve, feltámasztotta. Az Olosztelek és Vargyas közti sík téren (székelyföld, Bardoczszék) volt egy szép és bámulatos ritkaság, mely a természet barátainak figyelmét magára vona s a geologusnak megfejthetetlen kérdéseket keltett fel tudvágy hevéből égő keblében, egy fél dombor mű alakban, mintegy fél golyó évszázadok folyta alatt emberi emlékezetlen felüli időtől változatlanul sivar magányban álló köszikla 1 1/2 öl magas; terjedésében 8 öl átmérőjű kerek tért foglalt el, a mint középtől lefelé lejtős domborodása földszint végződött. Sok utazók látogatták meg ezt s többnyire a Vulkán csodaszerűtőltek állították lenni, a közepén levő, de bémóhosult lyuk, vagy mélyedés ezen meggyőződésben a szemlélőt könnyben meg is erősíthette. A közép lyukas kőnek nevezték s egy kombinált regében éltette a kösziklát, t. i. hogy a Rika és más szomszéd erdőkben ma is látható hun és avar sánczokat (a nép nyelvén kakas barázdákat) 32 kakas feltengelyezve ezt a kösziklát, malom követ, ezzel nyomatta ki, még pedig egy éjszaka, mert a hajnal feltetszésével vagy virráttával végeznit kellett bűvészi megbízásokat, mikor is egy óriási árkokó műszerüket ide letették, s az olta itt áll mozdulatlanul. Orvos Simonfi Sámuel e szép művét a természetnek sietett meglátogatni, s szorosabb szemlélésre véve látta, hogy a kő felgömb, finom hajszál vékonyságu rétegekből van lerakva, még pedig a köszikla közepén látható, most már föld és hulladékokkal bétölt ürüből, egykor az ösvilágban gazdagon ki- és szétfolyó savanyu viz rakta le azt; körül tekintett s látta, hogy az ezt környező rónaság, szivós agyag réteg, melyen koresztül ez egykor gazdag savanyu víz forrás el nem bujdoshatott, s csak mint a selyembogar gubójába bégünyölte magát a kis kösziklába; meggyőződött, hogy ott van a kincs csak eltemetve, az elemek bármikor történt romboló hatalma által, s a köszikla csak szemfelede nem a ki halt, csak ki halni látszott élő forrásnak. A középben tetsző tirásatához kezdett azért, s két munkásnak fél napi fáradsága egy gyönyörű borviz-forrást nyitott fel a köszikla tetején, a kellő közepben, melynek vegyari, orvosi stb. sajátságairól bőven fognak a szakértők írni, én pedig sietek nevet adni ennek az újraszülöttnek, és elnevezem ezt, az elismerés, méltánylás és igazság e fontos háromság nevében „Simonfi kuljinak“.

Pürkerezről írják nekünk novemb. 27-ről: A vészharangok borzasztó zugása, úgy látszik csöndes vidékünknek is csaknem béli rendre vette, mert e folyó hó első napján este 7 órakor Bácsfaluban tíz mián 30 gazda épsege és minden takarmánya leve a lángok martaléka, úgy e hó 12-kén délután Prázmárvárosában süts által meggyult egy istálló, a nagy szél szétszórta a meggyult épület fűzét, és 2 óra alatt 27 gazda a jajjal és a pusztá telekkel mara, mivel a tűz mindaddig pusztítá, míg az előtte levő épseget mind megemészté. A szomszéd Bodolahelységben a már csak néhai kedves emlékezteti Filker György ur által felállított kaszinó hanyatlásnak indult. Fájdalom büszkék voltak vele, mivel 12 magyar lapot lehetett olvasni ott, de remélem, hogy az új bíró a birtokos urakkal ezen közimvelődési szent célt megvalósulni nem engedik. Ugyan e falu (Bodola) határán e hó 25-kén halva lélek meg az alispáni pandur egyik karja megvágva, és az ora ősszerontva. Megemlítem végül, hogy községünk hogyan gondoskodott papírról az iskolás gyerekek számára; mi kiadtuk árendában helységünk a gyűrtáruknak azért annyi papirt adnak, hogy 200 gyermek télen által bőven irhat rá ingyen, ezt minden faluban meg lehetne tenni. A pürkerei előjárásig is szivére vette a nagyváradi és brassói vasút érdekét, meghatározta és aláírt egy aláírási iven, 480 véka meszet, a mit a közkassából fizet vagy vásárol meg, ez is jó kezdetek, ez után a többi önként jön, a mit annak idejében tudatni szent kötelességemnek tartok. L. Bitai Sándor.

A „Wanderer“ e cím alatt: „A Magyarországi kiegyenlítés elleni“ egy vezércikket közöl, melynek lénye-

ges tartalma következő: „Ahhoz, hogy valaki kormányembere legyen, és az tapintat kívántatik; ahhoz pedig, hogy valaki kormányembernek látszassék, nem kell egyéb: mint szemtelenség. Ily pseudo kormányemberek azon bécsi levelezők, kik külföldi lapokban, különféle themákon át variálva ismételtetik: hogy semmi sincs a dologban, nem is fog történni semmi, de ne is történjék soha, tudniillik kiegyezkedés Magyarországgal. Különös, mondja a „Wanderer“, most, midőn egy csaknem megoldhatlannak mutakozó kérdés megoldhatónak látszik, minél szerencsésebb esemény nem lehetne Ausztriára nézve; most, midőn e hit tények által támogatva, külföldön is kezd terjedni, s Ausztriának tekintélyét és hatalmát nagyban neveli: vannak emberek, kik mindenféle barsány torokkal kiáltják: „Ne higgyetek semmit edesem!; a tények, melyek el nem tagadhatók, pusztá képmutatások; mi még itt vagyunk, s mi nem akarunk semmit.“ Minő fajta emberekhez tartoznak ez egyének, nem tudjuk; hanem annyi bizonyos, hogy a kiegyezkedési hírek nem alaptalanok; csak hogy itt october, február, 1847, 1848, csak második harczerben állanak. Most csak arról van szó, mely nélkül a legjobb program se kivethető — a kölcsönös bizalom visszaállításáról, s e részben már elvitázhatatlan közlekedés történt. Ő felségének azon legkegyelmesebb nyilatkozata, melyet a földhitelezet küldött-ségéhez intézett, világosan tanúsítja, hogy Magyarországot politikailag is megnyugtatói — szivből eredi atyai törekvése. S az erre bekövetkező általános amnestia, az ősz bibornok herceg-prímásnak a ministeri tanácsban való megjelenése, mind fényes bizonyítékai annak, hogy a fejedelm bizalommal fordul hű magyar nemzetéhez. És e tünemények fontosságát nem szállítatja le azon körülmény, hogy állam-minister ur folyvást bírja czászárjának bizalmát; mert itt nem személyekről, nem a birodalom nyugoti felének politikai vívmányairól, melyeket senki sem támad meg, hanem Magyarország kibékítéséről van szó, s így oly programról, melyet semmiféle ausztriai ministerium, akár kik képezzék is azt — szem elől soha nem tévesztethet.

Jelen tollu hazánkfa Balázs Sándor széküldő előfizetési felhívását „Az ország tükre“ című buda-pesti nagy képes közlöny második évi folyamára. E vállalat, mely eddigi folyama alatt számos előfizető által volt támogatva, jövőre is havonként háromszor fog megjelenni, hozván a jövő évi folyamában: 12 nagy műlapot, (egyész műlap a szerkesztőnél 2 frtért külön is megrendelhető.) 36—50 arczképet, a művészet, irodalom, tudomány, gazdaság, ipar stb. hazai és külföldi kitünőségei közül. 24—30 táj, épület stb. rajzot, a hazai és külföldi nevezetességeiből. 18—26 genre, népviseleti stb. képet, a hazai népeletről. 144 arczképet, mint az oly nagy tetszéssel fogadott országgyűlési arczképesarnokunk kiegészítését. 10—12 történelmi rajzot, magyarázó szöveggel egyik ismertebb történetbúvárunk tollából. 4 divatképet, minden idénynek megfelelőleg. Adni fog tehát összesen a nagy műlapokkal együtt 252—270 képet. — Előfizetési ár: Egész évre 12 ft. Félévre 6 ft. Negyedévre 3 ft. Egy óra 1 ft 20 kr. — A gyűjtőknek minden egyszerre beküldött 5 előfizető után az 1863-diki „Ország Tükre“ című naptárral, minden egyszerre beküldött 8 előfizető után pedig tiszteletpéldánnyal szolgál a kiadó.

A „Hiv. Ért.“ ezen hirdetményt hozza: A magyar-honi kir. helytartótanácsnak idei mindszenhő 21-ről 70,545 sz. alatt a királyi főkörmányszékhez tett átirata szerint a Magyarországon dúlógyót marhavész, annak elfojtására eddigelt tett minden intézkedések daczára is még mindig terjed, még pedig uralkodik Pest, Heves, Borsod, Abanj, Gömör, Nagrad, Szabolcs, Békés, Arad, Fehér, Veszprém, Mosony, Soprony, Pozsony, Vas, Komárom, Esztergom, s Győrmegegyekben és a Jász-Kun kerületben, mely megyékben 92 járványos helységeben 64,524 darabnyi összes marhalátszámból eddig 18,816 betegedett meg, melyből 6601 meggyógyult, 10,957 elhullott, 72 agyon veretett és 1186 darab további gyógykezelés alatt maradt, azon kívül még két gyanus marba bunkoztatott le, úgy hogy az összes marhavészesség 11,031 darabot teszen.

POLITIKAI HIREK.

ANGOLORSZÁG. London, dec. 2. A mai „Times“ írja: Angliának Alfréd herceg megválasztását köszönettel vissza kell utasítania; de egyszermind ugyanazt kívánna Leuchtenberg herceget illetőleg Oroszországtól. Görögország remek választást tehetne Ferdinánd Miksa főherceggel.

A „Morning Post“ írja: Angolország a görög forradalom kiáltékok azonnal javaslatba hozta az 1830-iki egyezmény megújítását, mely szerint a védbatalmak minden rokona kizárandó a görög trónról. E javaslatnak leginkább Oroszország szegült ellene; most meg ő maga indítványozza, miután látja, hogy Alfréd herceg megválasztása bizonyos. A kiegyezés könnyű, ha Leuchtenberg kijelöltetése eszik, miután Anglia békülékeny érzelmű.

FRANCZIAORSZÁG. Páris, decemb. 1. Bizonyosnak mondják, hogy a görög trónra való kijelölés kérdése a hatalmak közt kiegyenlített. Anglia Alfréd hercegnek, Oroszország Leuchtenberg hercegnek kijelöltetéséről lemondottak.

E távirati tudósítás hiteltelenség az „Ind. B.“ párisi tudósítója is erősíti. Az idéztük lap szerint Franciaország egyszerre két jegyzéket küldött, egyiket Pétervárra, a másikat Londonba s már mind a két udvar részéről biztosítva volna a kedvező válasz felől. E szerint Angolország elérte a célját, s most már egy igazi jelölt után nézhet körül az ürügyl előtérbe tolt Alfréd helyett. Némely tudósítások szerint ez már meg is történt volna. Egy stockholmi lap ugyanis azt írja, hogy a napokban Görögország, az angol kabinet útján azt az ajánlatot tette Oszkár svéd hercegnek, hogy fogadja el az ürességbe jött görög királyi koronát. A hír azt mondja, a mi különben nagyon valószínű is, hogy a herceg ez ajánlatot visszautasította.

A „France“ is úgy értesül, hogy a védbatalmak már tartottak értekezletet a görög kérdés kiegyenlítése végett. A nevezett lap többek közt ezeket írja: Ha Angolország Gű-

rögországnak megfészkel magát, akkor Szebastopol csak azért semmisítettük meg, hogy a Pyrausban ismét felépítsük; azért semmisítettük volna meg az orosz tengeri erőit, hogy az angol hajóhadnak uralmat biztosítsunk a közép-tengeren, semlegessé tettük volna a fekete tengert, s zártuk volna el a Bosporust, hogy a földközi tengert angol tengerre tegyük. Ilyes valamit nem kell vitatni, ezt minden francia érzi. Ugy látszik, hogy ezen eszmék az angol külügyministeriumban is méltánylással találkoztak. Alfréd és Leuchtenberg hercegek kijelöltetését kétségkívül neutralizálni lehet. Ugy halljuk, hogy London, Páris és Sz. Pétervár között értekezletet is tartattak már, az egyezés feltételeinek megallapítása, és az 1832-diki szerződés fentartása végett. A cikk kezdetén azt állítja a „France“, hogy Anglia, Törökország gyámjává tolta fel magát, csak azért, hogy sok más gyám példájára, gyámoltját megrabolhassa, s minden, állítólag francia invasio ellen számított hadikészületeit, keleti terveinek előmozdítása céljából teszi. A cikk végén pedig azt mondja, hogy Franciaországnak e kérdésben a részrehajlatlan és őszintlen békebíró szerepét kell játszania. Franciaország, nem hatalmát akarja felerőszakolni, de semmi oly igényt sem enged tulnyomásra vergődni, mely érdekeit veszélyeztetné vagy tekintélyét csökkentené.

A „Siecle“ is kikél a „Constitutionnel“ azon cikke ellen, a melyben Alfréd herceg kijelöltetése úgy volt felmutatva, mint a melyért Franciaországnak nincs oka nehezteni. Az angolok, írja a „Siecle“, már is bírják a közép-tengeren Máltát, Gibráltárt, a Joniai szigeteket s a „Const.“ semmit se törődik azzal, hogy Görögország véduráiv is szándékoznak lenni; nem gondol se Konstantinápolyra, se Egyiptomra; mi — ugymond, — a kiket tulságos angolhajlammal vádoltak, sohasem egyeznének abba, hogy barátságos összeköttetéseink Franciaország befolyását csorbítsák.

Hir szerint Drouyn de Lhuys arra határozta magát, hogy a görög mozgalmat illetőleg csak váró és figyelő politikát fog követni. Azt is beszél, hogy Anglia Oroszország lekenyerezése végett ajánlatokat tett neki a szent sirra vonatkozólag. Victoria királynőnek azonban nincs kedvére Alfréd kijelöltetése s legfeljebb csak politikai szükségnek fogna engedni. Londonból írják, hogy a napokban családi tanácskozomány fog tartatni a herceg kijelöltetése ügyében.

A „M. Post“ párisi levelezője szerint Napoleon császár egyik alkalommal kijelentette, hogy a görögök okosabbat nem is tehetnének, mintha Victoria királyné fiát választják meg, a ki alkotmányos szellemben fog uralkodni s ezáltal szükségesképen előmozdítandja az ország jólétét.

A „Pays“ tartozkodás nélkül kimondja, hogy ha Alfréd herceg elfogadja a görög koronát, Franciaország beleegyezésével: akkor majd jó kárpótlás lesz Franciaországnak Belgium bekebelezése. Leuchtenberg herceget pedig egy lengyel alkirálysággal fogná II. Sándor csár megvigasztalhatni.

Híre jár, hogy Drouyn de Lhuys kijelentette volna Metternich hercegnek, hogy Franciaország nem küld újabb kibékítési javaslatokat Rómába; hanem arra határozta el magát, hogy ezenfel csak a többi hatalmokkal közösen tend lépéseket a római kérdésben.

OLASZORSZÁG. Turin, dec. 1. A mai kamratülésben Ratazzi a ministerium magatartását védte. Kijelenté, hogy utódait a kibékítési törekvésben s a többség megnyerésében gyámoltitani fogja. A Franciaország iránti szolgálai vádja ellen tiltakozván, így szól: „Azt hisszük, a francia szövetség a két nemzet közös érdekeit állapította meg. Keleten a nemzetiségek elvét vették, Rómára vonatkozólag a francia foglalat megszűnésére s a korlátok elhárítására voltak irányozva törekvéseink, melyek a pápai terület és az olasz királyság között főnállanak. Hogy kormányozhassunk, a kamra nagy többségére van szükségünk. Miután nem sikerült ezt megnyernünk, beadtuk lemondásunkat.

Legújabb hír szerint Cassinis bizatott meg új ministerium alakításával.

Egy hamburgi távirat szerint Ratazzi ministeriuma elhatározta volt, hogy ellenséges parlamenti szavazat esetére az országgyűlést feloszlatja. Elején a király is megegyezett, de utóbb vonakodott. Ennek folytán a ministerium beadta lemondását. Azt hitték, a király Farinit és San Martinot bizandja meg az új ministerium alakításával, melyben Pettiti is megmaradna.

Az „Opinione“ írja: A magas politika tekintetei a ministeriumot lemondásra határozta. A kamrák feloszlátása a jelen pillanatban veszélyes válságot idézett volna elő. Midőn a ministerium ezen válságot kerüli, az országot nagy jótéteményben részesíti, mert nem várván be előbb a kamra votumát, a pártok egyetértéséhez az utat egyengeti. Az „Opinione“ úgy vélekedik, hogy alkudozás útján ministerium nem jöhet létre.

A „Diritto“ és a „Constituzione“ állítják, hogy III. Napoleon Rómába menend IX. Pius által megkoronáztatni magát Sz. Péter templomában. Római hitelt érdemlő levelek is állítják, hogy ott csakugyan nagyon el van terjedve a császár odajövetelének híre, s fogadtatására rendkívüli előkészületek tétetnek; hanem ama levelek szerint a császár ezen rendkívüli útjának célja az volna, hogy ő felsége ő szentségét rábírja Párisba jóni s ott bajtani végre a koronázást, mihez már készítik is a Notre Dame templomát.

Az „A. A. Ztg.“-nak írják Rómából, hogy a szentszék nagy meglepéssel fogadta az egyházi terület sérthetlenségének biztosítását, s mindent elkövet, hogy a két állam közt összehittközés ne történjék, de egyuttal határozottan megvárja, hogy elarabolt tartományai visszaadassanak.

Garibaldi sebéről írják: Zanetti orvos, több orvos jelenlétében nov. 20-án vizsgálta meg Garibaldi sebet. A községe kutsz 6 1/2 centimetryre egy kemény testbe tűdött, melyet a golyónak tartottak. A thermo-electrics kutsz alkalmazása sikeresen volt, mert a galvanometer semmi eltérést nem mutatott. Erre Nelaton orvos porcellán hegyű kutszával tétetett kísérlet, melyen a kutsz után gyenge onszinezet fedeztek fel. Ezáltal kétségelenné lett, hogy a golyó a bokaesont alatt van, s elhatározták a kihúzás másnap megkísérteni. A műtét szerencsésen meg is történt, s a tábornok nem nagy fájdalmakat szenvedett. A seb azonban

még nem gyógyult meg, s a gyógyulás mindenesetre sok időt veendő még igénybe. A lábat most egy oly készülékbe helyezik, mely Garibaldinak lehetségesé teszi olykor olykor az ágyat elhagyni.

NÉMETORSZÁG. Berlin, nov. 18. Némely lapok azt az észrevételt teszik, hogy ő felsége a porosz király utóbbi időben engesztelékenyebb szavakban válaszolt a bizalmi feliratokra. Így közelebbről az Elberfeld és Marienburg részéről tisztelettel küldött üdvözlések között ezt mondotta: „A hadsereg újjászervezése, mely főképp a szőben forgó tárgyak, éntőlem magamtól eredett. . . Sajnálom, hogy most megállapított költségterv nélkül vagyok kénytelen kormányozni. Igaz, hogy ez csak kivételes állapot. Majd ismét belépünk a szabályozott kerékvágásba; hanem az ország képviselőit is elő kell a maga részéről mozdítani ennek lehetőségét, s alkotmányos jogát nem kell oly módon használni, hogy azáltal kormányom tehetetlenné váljék, s az ország védelmen állapotba jusszon. Nekem a korona jogait nem lehet feláldoznom.”

OROSZORSZÁG. S. P. Pétervár, dec. 2. A mai „Journ. de S. Petersb.” felelője a „Morning Post” nov. 24-i cikkére ezt írja: Más körülmények között Oroszország könnyen a hellén királyi székre jutni látna hercegei valamelyikét; ámde tudja, hogy szükség a szánandó versengéseket eltávolítani, a melyek Görögország kifejlését gátolják. Alfréd herceg kijelöltése azonban nem lehetett komoly célzó. A „M. Post” tréfát üzött velünk, Európával és különösen Görögországgal.

GÖRÖGORSZÁG. Az „O. D. Post” két fontos okmányt közöl a görög mozgalmakra vonatkozólag. Egyik az anglo-hellen bizottság körirata. Ez okmány, angol és francia nyelven nyomtatva, mitsem szól politikai dolgokról: „Előttünk idegenek ezen kérdések — mondja az okmány — mi csak egyet mondunk: Az angolokkal való szövetségben kereskedelmünk egy fel fog virágozni, hogy a közép és adriai tenger partjain mindenütt gyarmataink lesznek. Velence és Genua régi fénye semmi azon jövőhöz képest, mely minket kecsegtet.” A második okmány Mazzini körlevele görögországi követőibez. Mazzini körlevele rendkívül heves. Felhívja a görögöket, hogy örködjének jövőjük felett, s gondolják meg, hogy a nemzeteknek nem szabad a kínálózó

szerecsét elszalasztani: „Testvéreim! kedvező alkalom van kezeitek közt köztársaság alakítására, tehát ne késlekedj. Ez a körirat értelme; az okmány görögül van fogalmazva.

Ujabbak. Bécsből újabb kiegyenlítési hírek szárnyalnak. A „Const. Corr.” írja hogy az utóbbi napokban Lassel miniszter és több magyar állam férfi közt bosszas értekezlet folyt, és Lassel ur vállalta volna magára a kiegyenlítési ajánlatokat collegái elé terjeszteni bővebb tanácskozás végett. A bécsi lapok sokszor hoznak efféle hírt, melyeknek azonban mi eredményét sem látjuk. De fontos hogy ezzel összeüt az ily dolgokat ritkán hirdető „P. Napló” azon értesítése, miképp e lap halomása szerint gr. Apponyi ő nagy mlga megy fel Bécsbe a kiegyenlítés ügyében. Gróf Apponyi az ki a trón és nemzet közti közbenjárói szerepet fardadhatlan kitartással folytatja, s a kiegyenlítés reményét ekkorig föl nem adta; de ki az uralkodó érdekét a haza törvényeitől elkülöníthetők bizonytal nem tartja. Osztyuk a „P. Napló” azon óhaját, „vajha a kiegyenlítés az 1848-i törvények alapján, és az országgyűlési feliratok értelmében mielőbb megtörténjék.”

— Mig az östörvényeken alapult székely nemzeti gyűlésről soha hírt nem hallunk, addig az államminiszter ur lapjából is olvashatjuk azon hírt Erdélyből, hogy egy román nemzeti gyűlés közel kilátásban van, a mely határozottan fog az osztrák birodalom alaptörvénye mellett nyilatkozni. A megyei román feliratok, talán így lennének kiegészítendők. Ugyan e gyűlés kérni fogja egy román nemzeti terület kiszakítását.

— Turin, dec. 2. A miniszterium még nem alakult meg. Cialdini tábornok és Cassinis volt igazságügyminiszter felszólítottak új miniszterium alkotására; azonban a parlamentaris töredékek kizárásával. Cassinis elfogadta a megbízást s a „Mon. nat”

következő ministeri névsort néz valószínűnek: Villamarina külügy; Cassinis belügy; Tecchio igazságügy; Sango tengerészet; Pettiti hadügy; Jacini közmunka. Az „Opinione” azt hiszi, hogy a külügyi tárczát és az elnökséget Pesolini gróf turini főnök fogja elnyerni. Az idézett lap ellene van a miniszterium szakértők-ből alakításának. Hogy tekintélye legyen, a többség tagjaiból kell alakulnia. Egy más távirat szerint már fel is hagytak volna azon eszmével, hogy a parlamentararis töredékek kizárásával alkossanak miniszteriumot. Valószínű, hogy Sella, Mateucci és Pettiti megtartják tárczáikat. — A nápolyi görög bizottmány visszautasította Alfréd herceg kijelöltését.

— Milano, dec. 2. A mai „Perseveranza” szerint Cassinis megígérte a királynak, hogy a miniszteriumba belépik, de azt nem, hogy annak élére áll.

— Páris, dec. 2. A donai feljebbviteli törvényszék helybenhagyta a Mirés ellen hozott egy havi fogságra szóló ítéletet.

Gabonaár Kolozsvárt Decemb. 4-én 1862.
(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztabúza 3 frt 50 kr. Elegybúza 2 frt 60 kr. Rozs 1 frt 90 kr. Árpa — frt — kr. Zab 1 frt — kr. Török-búza 1 frt 60 kr. Pityóka — frt 85 kr. Marhabús 11 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről
December 5-én: Nemzeti köles 82.15. 5% Metalliques 71.45. Bank-részvény 811.—. Hitel-részvény 223.10. Váltó Londonra 119.50. Ezüst 118.75. Arany 5.72.
December 3-án: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országai 72.25. Erdélyi 69.50.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

(753)

J E L E N T É S

Thea-körök számára!

Erdély s Magyarhon jelesebb vásárait már huzamosabb idő óta, a legelső készítőktől származó ugynevezett „**orosz cikkekkel**” ellátva, van szerencsém ezennel is tudatni, miként **Kolozsvárt szénutczában az ugynevezett Reschnerféle 133 számú lakásomon**, a mlgs b. Bornemisza Ignác né urasz. házávalátellenbe, a legjobb minőségű *muszka-thea*, ugynevezett *Semoir, Lavoir, Jamaikai rum, Arak*, (fehér rum) *Puncs-Esencziával* s más külföldi szeszes-vidító italokkal, *Török Puliszkával, pipafejekkel*, ellátott gazdag választéku raktárom nagyban és kicsinyben, a t. cz. közönségnek a legjutalmazabb ár mellett szolgáltatásra áll.

Az italok elküldésére vagynak kisdéd 3—16 kupányi átalagocskaím.
A megrendelések a legjobban és leggyorsabban teljesítettnek.

ASPIS SAMU,
Tarnopolból az orosz határszélen.

(751)

Kiadó szállás kerestetik.

A helybeli cs. kir. adóhivatal számára egy 3—4 szobából álló hivatali szállás szükségeltetvén, kiadni szándékozik értekezhetnek a kir. főkörmányszéki épületben levő cs. kir. adóhivatalnál.

(752)

EGY ZONGORA eladó, vagy kiadó. Rajkánál, felső szénutczá, 62-dik ház szám alatt.

(740)

DEMJÉN LÁSZLÓ

bel- és külirodalmi **KÖNYV-, MŰ- és HANGJEGY** kereskedése; minden bel- és külföldi hírlapot és folyóiratot szintugy helyben, mint vidékre gyorsan szállít. **Az irodalom legújabb termékeit** készen tartja, s bővebb megtekintés végett házhöz is küldi, s a megrendeléseket gyorsan eszközli. Van szerencsém továbbá figyelmeztetni a t. cz. közönséget, hogy mai naptól kezdve

HANGJEGY-KÖLCSÖNTÁRT

nyitottam, melynélfogva minden nálam található legújabb **hangjegy darabonként 2 kr. napi díjért** kölcsön kivehető s tetszés szerént cserélhető.

Kolozsvártt, nov. 20. 1862.

DEMJÉN LÁSZLÓ.

(750)

Kolozsvárhoz 1 és 1/2 óra járásnyira a töltött út mentiben 24 hold legjobb minémtségű kaszálló hely 800 osztr. értékű forint kamat fejében hat évre kapható. Ugyanott 3 kalongya réti széna található. Bővebb értesítést kapbatni a Zöldfánál a nagy hid mellett Kolozsvártt.

(1—1)

(749)

VIDACS ISTVÁN pesti gépgyárának **kolozsvári fiók műhelyében s raktárában** készen kaphatók s megrendelések elfogadtnak mindenféle **gazdasági gépekre**, ugy mint Vidats ekék, kapáló és töltőgető ekék, sor- s szórva vetők, szóró- és tisztító rosták, kukorica morzsoló és szeeska vágó gépek.

Különösen felkéretnek a t. cz. gazda urak s földbirtokosok, megrendeléseiket a használati idő előtt küldenek be, hogy a szükséges anyagokat előre megkészíthesse s mindenkor pontosan szolgálhasson. Kolozsvártt, decemberben 1862.

Baris József,
gépész, külső-monostor utca 166 sz.

(3—4)

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésben Kolozsvártt, **Wittich Józsefnél** Maros-Vásárhelytt, **Dobray Nándornál** S.-Udvarhelytt, **Barthos Domokosnál** S.-Szentgyörgyön kapható:

ERDÉLYI ORSZ. MUZ.-EGL. NAPTÁRA

az 1863-dik évre.

A muzeum egylet tagjainak névsorával.

Kiadja az erd. orsz. muzeum egylet igazgató választmánya.
Ára 40 kr. o. ért.

Erdélyi képes naptár

1863-dik évre.

Különös tekintettel a vásárok hibátlan kiadására.

Ára csak 25 kr. oszt. ért.

Gombostű Naptár.

Hölgyek számára 1863 évre. Ára 1 frt. 40.

Emich Gusztáv **nagy képes Naptára**. Szerkeszték Szokoly
Viktor és Vadnay Károly ára 1 frt. 40 kr.
Magyar és Erdélyországi **családi képes Naptár**. — ft. 80 kr.
Kertészgazdasági **képes Naptár**, szerkesztik B. Nyári Gyula és
Girókuti P. Ferencz „ 1 frt. — kr.
Bucsánszky **nagy képes Naptára**. — ft. 42 kr.
Protestáns képes Naptár. Szerkesztette Dr. Ballagi Mór. „ 40 kr.
Az Ország Tükre képes Naptár évkönyv. Szerkesztette
Balázs Sándor. „ 1 frt. 20 kr.
Garobonczias Diák Naptára. Számos alkalmi és alkalmatlan
képpel és képtelenséggel. „ 80 kr.
Kiofelhauser Naptára. „ 80 kr.
Bolond Miska Naptára. „ 80 kr.
Kakas Márton Naptára. „ 80 kr.

POLGÁROSODÁS.

Írta ARISZTIDESZ. Ára 1 frt. 20 kr.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda betűivel. (Bel-farkasutca 74 sz.)